

УДК 377.014.61(436)

DOI [https://doi.org/10.33296/2707-0255-20\(39\)-29](https://doi.org/10.33296/2707-0255-20(39)-29)

ГАЙДУК ОЛЬГА,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник

відділу зарубіжних систем

професійної освіти,

Інститут професійної освіти НАПН

України,

<https://orcid.org/0000-0002-2290-6669>

e-mail: olyagayduk@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В АВСТРІЇ

Анотація. *Актуальність теми* обумовлена потребою у вивченні сучасного європейського досвіду у забезпеченні якості професійної освіти і навчання (далі – ПОН) задля підвищення якості системи професійної освіти в Україні.

Мета статті – дослідити систему забезпечення якості професійної освіти та навчання, особливості сучасної системи управління якістю професійної освіти, а саме: рамку забезпечення якості ПОН та Систему управління якістю (QMS) в Австрії.

З метою дослідження забезпечення якості та особливостей системи управління якістю ПОН Австрії використано широкий спектр *методів*, зокрема: *аналіз* для детального розгляду складових аспектів рамки забезпечення якості; *синтез* задля інтеграції отриманих результатів у єдине ціле; *порівняння*; *узагальнення* для формування загальних висновків; а також *інтерпретацію*, що дала можливість надати отриманим даним відповідне трактування та змістовне пояснення.

Основні результати дослідження. Розглянуто особливості сучасної системи управління якістю професійної освіти Австрії, зокрема рамку забезпечення якості ПОН та Систему управління якістю (QMS). Висвітлено законодавче забезпечення якості ПОН. З'ясовано, що: центральними елементами управління якістю є визначення політики якості та цілей якості, її планування, контроль, забезпечення та покращення (використання циклу

Демінга); метою системи забезпечення якості в Австрії (QMS) є системне і цілеспрямоване впровадження процесів розвитку школи та забезпечення високої якості навчання, якнайкраще забезпечення підтримки професійної роботи педагогічного колективу та навчальних досягнень учнів. QMS включена в «Рамку якості для шкіл» – QF (Quality framework), що поширюється на всі типи шкіл і є основою для змісту, що впроваджується в QMS, та для тем, що в ній розглядаються.

Висновки та перспективи дослідження. QMS – Система управління якістю ПОН Австрії – допомагає професійним школам цілеспрямовано просувати процеси розвитку та вдосконалення, а також забезпечувати високу якість навчання; послідовно ставить розвиток якості навчальних та викладацьких процесів у центр управління якістю та надає учителям відповідні інструменти та матеріали для розвитку якості, що пов'язані з викладанням; приділяє дедалі більшу увагу використанню даних для розвитку якості шкіл та викладання на основі фактичних даних; відображає ключові джерела даних та призначає їх усім рівням зацікавлених сторін (дані внутрішнього та зовнішнього оцінювання шкіл, освітнього моніторингу, дані зворотного зв'язку або дані, що інтегровані в уроки).

Наразі професійні школи набувають свого першого досвіду роботи з QMS – вони розробляють свої плани розвитку школи та педагогічні принципи, а також використовують інструменти оцінювання та зворотного зв'язку на IQES Austria. Пов'язані з цим зміни вимагають співпраці, командної роботи та готовності вчителів до рефлексії над власними професійними діями в школах. Відповідні ставлення та підходи матимуть вирішальне значення для того, щоб нова система управління якістю справді «утвердилася» в школах. Після того як було розроблено та впроваджено всі інструменти QMS, розпочався наступний етап її розвитку. З початком 2024/25 навчального року розпочалося планування наступного етапу – QMS 2.0 – основна увага зосереджена на забезпеченні того, щоб «нова система QMS» натеper комплексно впроваджувалася та використовувалася на всій території Австрії.

Ключові слова: система забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти, професійна (професійно-технічна) освіта, Австрія.

Вступ. Забезпечення якості ПОН залишається важливим і відповідальним аспектом освітньої політики будь-якої промислово розвиненої країни. Завдання підвищення якості вітчизняної системи професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) передбачає охоплення всіх її компонентів – від розробки

державних освітніх стандартів на загальносистемному рівні й створення навчальних програм на рівні закладу освіти чи установи до безпосередньої професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Зростаючий інтерес до вивчення європейського досвіду і, зокрема досвіду Австрії, у забезпеченні якості професійної освіти й навчання, зумовлений наявністю розвиненої інфраструктури та досконалих методологій її впровадження, значними напрацюваннями в цій галузі, а також ключовою роллю проблеми якості освіти у пріоритетах європейської політики.

Вихідні передумови. Ключовими документами, що стимулювали підвищення якості професійної освіти і навчання у провідних країнах ЄС і сприяли створенню європейської системи забезпечення якості EQAVET у 2009 році, стали Маастрихтська угода, Брюгське комюніке, Копенгагенська декларація, а також Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи. До ключових документів, які регулюють питання забезпечення якості ПОН, і заслуговують на особливу увагу, належать національні звіти країн ЄС, що висвітлюють стан розвитку цієї освітньої сфери та деталізують досягнення, проблеми та перспективи системи, спрямованої на підвищення якості професійної освіти. До них додаються аналітичні тематичні огляди, що відображають сучасний рівень розвитку механізмів забезпечення якості. Важливими компонентами також є аналітичні матеріали європейських спеціалізованих інституцій, таких як CEDEFOP і EQAVET, які пропонують глибокий огляд практик та рекомендацій щодо зміцнення стандартів у сфері ПОН у міжнародному контексті [3, с. 72]. На особливу увагу заслуговують роботи зарубіжних дослідників, які присвячені аналізу ПОН Австрії та питанням забезпечення її якості, зокрема Ф. Гремлінгера (Gramlinger Franz), К. Дорнінгера (Dorninger Christian), М. Кнап (Knapp Mariella), М. Йонах (Jonach Michaela), М. Шток (Stock Michaela) та ін. Питання забезпечення якості ПОН у

провідних європейських країнах висвітлюються також і у роботах вітчизняних науковців: О. Бородієнко, О. Гайдук, Н. Кулалаєвої, С. Кравець [2], С. Леу, Л. Пуховської, В. Радкевич та інших.

Мета дослідження: дослідити сучасну систему забезпечення якості професійної освіти та навчання, особливості системи управління якістю професійної освіти, зокрема: рамку забезпечення якості ПОН та Систему управління якістю (QMS) в Австрії.

Методи дослідження: *аналіз* для детального розгляду складових аспектів рамки забезпечення якості; *синтез* задля інтеграції отриманих результатів у єдине ціле; *порівняння*; *узагальнення* для формування загальних висновків; а також *інтерпретацію*, що дала можливість надати отриманим даним відповідне трактування та змістовне пояснення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійні системи управління якістю протягом тривалого часу існували як для загальних так і професійних шкіл Австрії. Після ухвалення Закону про реформу освіти 2017 року [5] раніше окремі системи управління якістю для загальної освіти (SQA – Якість шкіл у загальній освіті) та професійної освіти та навчання (QIBB – Ініціатива якості професійної освіти та навчання) були об'єднані та додатково розвинені в єдину міжшкільну систему управління якістю. Починаючи з 2021/22 навчального року, поступово вводиться нова система управління якістю шкіл – QMS. Вона впроваджується для всіх типів шкіл на регіональному, державному та федеральному рівнях. QMS не є додатковою функцією, а радше ставить навчання, учнів та керівництво школи в центр роботи з якістю.

Зміст QMS базується на новій структурі якості, яка набула чинності вже у січні 2021 року. Її мета полягає в тому, щоб, спираючись на фактичні данні, школи системно і цілеспрямовано впроваджували процеси розвитку школи та

забезпечували високу якість навчання; гарантували підтримку професійної роботи педагогічного колективу та навчальних досягнень учнів. QMS допомагає школам цілеспрямовано просувати процеси розвитку та вдосконалення, а також забезпечувати високу якість навчання. Завдяки QMS має бути можливим культивування культури якості у формі готовності до змін, відкритості до інновацій та культури відкритості до помилок.

Основною причиною запровадження нової системи управління якістю шкіл було те, що сучасні вимоги до шкіл та до викладання стають дедалі багатограннішими та складнішими, натомість QMS пропонує прозорі та системні структури для планування та ухвалення рішень, й, також, відповідні стратегії контролю для сприяння розвитку якості школи та гарантії її якості. Це допомагає:

- знати потреби учнів та шляхи подальшого розвитку їхнього потенціалу;
- сприяти співпраці вчителів;
- формулювати цілі розвитку школи на основі даних і регулярно переглядати досягнення цілей [9, с. 1].

Правовою основою та вимогою для впровадження QMS є законодавство про реформу освіти від 2017 року [5]. Воно регулює впровадження нової структури управління в австрійській системі освіти, що також включає реорганізацію в спільний, єдиний орган нагляду за школами та орган освіти (Директорати освіти – Bildungsdirektionen) у федеральних землях. Закон про створення директоратів освіти [5] розглядає тему управління якістю в Розділі 5 (§ 5) (Контроль освіти) та передбачає розробку та впровадження системи якості для шкіл усіх типів по всій країні, запровадження систем моніторингу освіти та періодичного планування і звітності, а також надання інструментів для

обов'язкової самооцінки школами та впровадження аудиту якості (зовнішнього оцінювання школи).

Законодавче регулювання питань забезпечення якості у сфері професійної освіти в Австрії здійснюється шляхом впровадження положень, що закріплені як у федеральному законодавстві, так і у нормативних актах, прийнятих на рівні окремих земель. Такий підхід дозволяє забезпечити комплексне та багатоаспектне регулювання, яке враховує як загальнодержавні пріоритети, так і особливості розвитку освітнього сектору в окремих регіонах країни. В першу чергу йдеться про Федеральний закон про професійну освіту (Berufsausbildungsgesetz – BAG), який вперше був прийнятий в Австрії у 1969 році і востаннє оновлений 02.10.2022, і встановлює, що правила навчання за професіями учнівства мають оновлюватися та вдосконалюватися щонайменше кожні п'ять років. Це обумовлено необхідністю забезпечення відповідності всіх професій учнівства сучасним професійним і технічним стандартам, а також можливістю швидко адаптуватися до економічних і соціальних змін. У рамках цього закону наголошується на важливості врахування результатів актуальних досліджень і розробок, а відповідним організаціям доручається підтримка й розвиток стандартів якості [8].

До інших законів, що регулюють сферу забезпечення якості освіти і, зокрема професійної освіти, належать: Федеральний закон про національну структуру кваліфікацій (NQR-Gesetz), що офіційно запровадив NQF в Австрії, набув чинності 15 березня 2016 року; Закон про освіту (Bildungsdirektionen-Einrichtungsgesetz, 2017); Закон про організацію шкіл (Schulunterrichtsgesetz – SchUG, 1986) [1, с. 36-37].

До ключових документів, спрямованих на забезпечення якості ПОН, також належать:

1. Розпорядження Федерального міністра освіти, науки та досліджень про управління якістю в школах (SQM-VO) (Gesamte Rechtsvorschrift für Schulqualitätsmanagement, 2019).

2. Наказ BMBWF (GZ 2020-0.810.773), який визначає початок впровадження системи управління якістю (QMS), а також набуття чинності рамкової основи якості для шкіл у січні 2021 року (Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): Beginn der Implementierung und Inkrafttreten des Qualitätsrahmens für Schulen, 2020).

3. Ще один наказ BMBWF (GZ 2021-0.752.306), що регулює реалізацію другої фази впровадження QMS у навчальні роки 2021/22 та 2022/23 (Erlass zum Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): in den Schuljahren 2021/22 und 2022/23, 2021) [1, с. 36-37; 6; 7; 11].

Робота з QMS не є чимось принципово новим для австрійських шкіл. Багато елементів та інструментів управління якістю (наприклад, план розвитку школи) вже знайомі з попередніх моделей SQA та QIBB. QMS ґрунтується на вже наявних у школах знаннях, ноу-хау та досвіді. Як майже у всіх системах управління якістю, цикл якості (цикл Демінга), формує фундаментальний принцип QMS, з його чотирма фазами: планування, впровадження, перегляд та завершення, допомагаючи керівникам шкіл, педагогічним колективам та окремим вчителям постійно переглядати та вдосконалювати школу та викладання.

Як подальший розвиток SQA і QIBB, QMS встановлює нові пріоритети в таких областях:

1. QMS послідовно ставить розвиток якості навчальних та викладацьких процесів у центр управління якістю та надає вчителям відповідні інструменти та матеріали для розвитку якості, пов'язаного з викладанням. Модель QMS підкреслює рівень окремих вчителів та педагогічних колективів.

2. QMS приділяє дедалі більшу увагу використанню даних для розвитку якості шкіл та викладання на основі фактичних даних. Модель QMS відображає ключові джерела даних та призначає їх усім рівням зацікавлених сторін (наприклад, дані внутрішнього та зовнішнього оцінювання шкіл, освітнього моніторингу, дані зворотного зв'язку або дані, що інтегровані в уроки).

3. Регулярне оцінювання та зворотний зв'язок відіграють центральну роль у QMS. Для підтримки шкіл було запущено австрійську онлайн-платформу цифрового оцінювання та розвитку шкіл – IQES. Усі австрійські школи отримали до неї доступ у 2021/2022 навчальному році. Дана платформа пропонує повний вибір відповідних інструментів, що відповідають вимірам Рамки якості для шкіл (Quality Framework – QF) та є простими у використанні.

4. Попередні моделі QMS здебільшого акцентували увагу на здійсненні діяльності, пов'язаної з розробкою та впровадженням проєктів, спрямованих на розвиток як самих шкіл, так і умов навчального процесу всередині них. Однак, школи зобов'язані займатися не лише інноваційним розвитком школи – вони також мають забезпечувати контроль якості стандартних завдань (наприклад, проведення випускних іспитів, організація роботи з батьками тощо). Управління процесами та інструменти, надані для цієї мети, такі як Q-Handbook (довідник), призначені для підтримки шкіл у системній та прозорій організації повторюваних завдань за допомогою описів процесів або контрольних списків [9, с. 1-2].

Отже, згідно QMS, школи мають розглядати себе як організації, що постійно розвиваються та навчаються. Керівництву школи та всім вчителям необхідно скоординовано працювати над якістю школи, щоб системно покращувати її навчальні процеси та результати. Для цього QMS надає відповідні інструменти та методи через вебсайт www.qms.at (такі як план розвитку школи та посібник з якості для внутрішньої оцінки та зворотного

зв'язку школи). Процес розвитку та забезпечення якості в кожній школі контролюється керівництвом школи за підтримки координаторів якості школи. Ключовим аспектом цього процесу є отримання та використання *доказів* (інформації, документів та даних) про якість шкіл та викладання для прийняття обґрунтованих рішень щодо шкіл та учнів.

Таблиця 1

Виміри якості для Рамки якості для шкіл (QF) [10]

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ			
РОЗРОБКА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ			
керівництво та підтримка	навчання та викладання	шкільне партнерство та зовнішні зв'язки	результати і наслідки
– брати на себе ініціативу – організація та розвиток школи та викладання – підбір та розвиток персоналу	– розроблення навчальних та викладацьких процесів – визначення та оцінювання результатів – постійний подальший розвиток викладання – професійна співпраця – надання консультацій та підтримки – розроблення «Шкіл повного дня» (all-day schools)	– формування шкільних партнерств – розвиток зовнішніх зв'язків та співпраці	– набуті компетентності – професійний шлях, отримання кваліфікації та/або перепідготовка – внутрішнє та зовнішнє підтвердження
ШКІЛЬНА КУЛЬТУРА			

QMS включена в «Рамку якості для шкіл» – QF (Quality framework) (діє з січня 2021 р.), що була розроблена експертами протягом останніх років і поширюється на всі типи шкіл. Вона є основою для змісту, що впроваджується в QMS, та для тем, що в ній розглядаються.

У п'яти вимірах якості, показаних у табл. 1, «Рамка якості для шкіл» описує основні характеристики якості школи. Чотири з цих вимірів зосереджені на процесах, а один – на результатах та впливах роботи школи. Щоб описати відповідні аспекти якості школи в цих вимірах, кожен з них поділено на області якості. Зміст кожної області якості включає «вступне основне повідомлення» та «критерії якості».

Рамка якості для шкіл надає змістовні рекомендації щодо впровадження та розробки QMS.

Система управління якістю QMS також структурована за визначеною пояснювальною моделлю, котра пов'язує елементи та учасників у вигляді матриці (Табл. 2).

QMS розрізняє три основні групи зацікавлених сторін (керівництво школи, педагогічні колективи та окремі вчителі), всі вони несуть спільну відповідальність за якість школи та викладання у ній. Ці групи представлені у трьох колонках моделі. Основна увага в їхній роботі завжди зосереджена на учнях. Вони повинні шукати найкращі можливі умови для освіти та навчання у своїй школі.

Якісна робота трьох груп вертикально характеризується у моделі такими видами діяльності:

- групи зацікавлених сторін визначають свої цілі та цінності (за що вони виступають);
- вони систематично та планомірно працюють у проектах або за допомогою описаних процесів (як вони працюють);
- вони аналізують результати та наслідки своєї роботи (як вони розпізнають, чого досягли: результати та вплив).

У підсумку, поля матриці містять відповідні інструменти QMS та досягнуті результати й впливи.

Таблиця 2

Модель QMS [4]

	ШКОЛА (управління, керівництво школою)	КОМАНДИ УЧИТЕЛІВ	УЧИТЕЛІ
<i>За що ми виступаємо...</i>			
ЦІЛІ ТА ЦІННОСТІ	Цілі та цінності школи (освітні принципи, план розвитку школи)	Цілі та цінності команди (профіль команди)	Індивідуальні цілі та цінності (окремий професіонал)
<i>Як ми працюємо...</i>			
ПРОЄКТИ (у циклі якості)	Шкільні проекти (план розвитку школи)	Командні проекти (перелік проєктів)	Індивідуальні проекти (перелік проєктів)
ПРОЦЕСИ (у циклі якості)	Шкільні процеси (Посібник з якості), Огляд та обговорення постановки цілей	Командні процеси (Список процесів)	Планування та проведення уроків (за підтримки IQES Austria)
<i>Як ми знаємо, чого досягаємо...</i>			
РЕЗУЛЬТАТИ ТА ВПЛИВ	Дані з: – Внутрішніх оцінювань шкіл (на рівні школи, наприклад, від IQES Austria) – Зовнішніх оцінювань шкіл – Освітнього моніторингу – Зворотного зв'язку від керівництва	Дані з: – Внутрішнього оцінювання школи (на рівні команди, наприклад, від IQES Austria) – Освітнього моніторингу (на рівні команди) – Зворотного зв'язку всередині команд	Дані з: – Внутрішнього шкільного оцінювання (наприклад, IQES Austria) – Освітнього моніторингу (пов'язаний з класами) – Зворотного зв'язку від учнів

Кожна комплексна система управління якістю потребує системи відліків, з якою вона узгоджена та яка визначає, що мається на увазі під якістю. Така система чітко вказує напрямок, у якому повинні розвиватися організації. Для QMS, Рамка якості для шкіл (QF) описує основні характеристики якості школи

на основі чотирьох вимірів процесу та одного виміру впливу. Це формує основу для розуміння якості школи, що підтримується на всіх рівнях шкільної системи та слугує дороговказом для успішного розвитку школи та викладання. Усі інструменти та заходи в QMS посиляються на QF як на загальну еталонну систему.

На етапі проектування було розглянуто та розроблено триетапну систему підтримки та моніторингу для QMS:

(1) Уся інформація, інструменти та матеріали (інструкції, шаблони з допомогою щодо заповнення, практичні приклади, пояснювальні та навчальні відео тощо) доступні всім зацікавленим сторонам на вебсайті www.qms.at. Цю пропозицію доповнює та розширює новий національний портал IQES Austria (www.iqesonline.net/at) у сферах зворотного зв'язку та оцінювання.

(2) Близько 40 регіональних координаторів якості (QualitätsRegionalkoordinator:innen QRK) працюють як група мультиплікаторів (розповсюджувачів) у 31 освітньому регіоні Австрії та є центральними контактними особами для координаторів якості шкіл (QualitätsSchulkoordinator:innen QSK) з усіх питань, що стосуються QMS. Мережа підтримки забезпечує регулярний обмін.

(3) Близько 50 відібраних викладачів з усіх університетів педагогічної освіти в Австрії залучені до другої мережі щодо розроблення та реалізації пропозицій, пов'язаних з QMS, у безперервній освіті та підвищенні кваліфікації.

Окремі профілі завдань доступні для всіх груп зацікавлених сторін (керівництво школи, регіональних координаторів якості QSK, координаторів якості шкіл QRK). Новою функцією є окремий профіль завдань для вчителів та груп учителів. Усі профілі призначені для того, щоб підтримати тих, хто

працює в сфері QMS, у їхній роботі та прозоро представити їхні завдання та обов'язки [9, с. 3].

Після масштабної підготовчої роботи та попри труднощі, пов'язані з пандемією, запуск QMS відбувся майже за планом. Впровадження відбувалося у три етапи:

1. Нова Рамкова система якості для шкіл (Qualitätsrahmen für Schulen (QR)) діє з 1 січня 2021 року. Школам було доручено провести внутрішню оцінку якості (SIQE) своєї школи відповідно до QF, використовуючи нещодавно розроблений онлайн-інструмент. Ця оцінка мала допомогти школам ознайомитися з QF та розпочати внутрішнє обговорення якості власної школи.

2. З початком 2021/22 навчального року QMS було офіційно запроваджено на другому етапі як нову систему управління якістю. Австрійським школам було надано права доступу та адміністрування платформи оцінювання та розвитку шкіл IQES Austria, а директорам шкіл та регіональним координаторам якості (QSK) було запропоновано одноденні інформаційні та кваліфікаційні заходи у педагогічних університетах.

3. Із запровадженням у 2023/2024 навчальному році QHandbook було завершено імплементацію третього етапу. Наразі школи набувають свого першого досвіду роботи з QMS – вони розробляють свої плани розвитку школи та педагогічні принципи, а також використовують інструменти оцінювання та зворотного зв'язку на IQES Austria [9, с. 4].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК.

Система управління якістю (QMS) в Австрії – це комплексна система управління якістю школи, головною метою якої є створення найкращих умов для учнів у школі та в класі. Керівництво школи, вчителі та педагогічні колективи несуть спільну відповідальність за якісне викладання та хорошу школу. Цей аспект особливо підкреслюється на рівні команди в моделі QMS.

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

© Гайдук О.

QMS сприяє та забезпечує культуру якості, в якій якість школи постійно та систематично покращується на основі систематично зібраних даних, а всі зацікавлені сторони залучені до процесів подальшого розвитку. Пов'язані з цим культурні зміни вимагають співпраці, командної роботи та готовності до рефлексії над власними професійними діями в школах. Відповідні ставлення та підходи матимуть вирішальне значення для того, щоб нова система управління якістю справді «вкоренилася» в школах [9, с. 4]. Після того як було розроблено та впроваджено всі інструменти QMS, розпочався наступний етап її розвитку. З початком 2024/25 навчального року розпочалося планування наступного етапу – QMS 2.0 – основна увага зосереджена на забезпеченні того, щоб «нова система QMS» натеper комплексно впроваджувалася та використовувалася на всій території Австрії.

Список посилань

1. Гайдук, О.В. (2025). Законодавче забезпечення якості професійної освіти в Австрії. *Інноваційна професійна освіта*. Випуск 1 (22). Розвиток професійної освіти в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України: матеріали XIX Всеукраїнської науково-практичної (звітної) конференції Інституту професійної освіти НАПН України (м. Київ, 27–28 березня 2025 р.) / [за наук. ред. В.О. Радкевич, М.А. Пригодія]. Київ: ІПО НАПН України, 2025. с. 32-38. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745545> (дата звернення: 30.04.2025).
2. Кравець, С. (2025). Система забезпечення якості професійної (професійно-технічної) освіти в Україні: суть, підходи та особливості функціонування. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Педагогіка*, 20(39). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/747> (дата звернення: 30.04.2025).

3. Кулалаєва, Н., & Гайдук, О. (2022). Забезпечення якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах дуальної форми навчання: європейський досвід. *Professional Pedagogics*, 1(24), 71-80. URL: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.71-80> (дата звернення: 30.04.2025).

4. Bundesministerium für Bildung (2022), Wissenschaft und Forschung. QMS im Überblick. URL: <https://www.qms.at/images/QMS-im-Ueberblick.pdf> (дата звернення: 30.04.2025).

5. Das Bildungsdirektionen-Einrichtungsgesetz (BD-EG) behandelt das Thema Qualitätsmanagement in § 5 (Bildungscontrolling): BGBl. I Nr. 138/2017 vom 15.9.2017 (2017). URL: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblAuth/BGBLA_2017_I_138/BGBLA_2017_I_138.pdf (дата звернення: 30.04.2025).

6. Ein Erlass des BMBWF (GZ 2020-0.810.773) Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): Beginn der Implementierung und Inkrafttreten des Qualitätsrahmens für Schulen (2020). URL: https://www.qms.at/images/Erlass_2020-0.810.773.pdf (дата звернення: 30.04.2025).

7. Ein Erlass des BMBWF (GZ 2021-0.752.306) Erlass zum Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): in den Schuljahren 2021/22 und 2022/23 (2021). URL: https://www.qms.at/images/Erlass_QMS_03-11-2021_GZ_2021-0.752.306.pdf (дата звернення: 30.04.2025).

8. Gesamte Rechtsvorschrift für Berufsausbildungsgesetz (2022). URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung/Bundesnormen/10006276/BAG%2c%20Fassung%20vom%2002.10.2022.pdf?FassungVom=2022-10-02> (дата звернення: 30.04.2025).

9. Gramlinger, F., Knapp M. (2023): Das neue Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS) in Österreich. In: *SchulVerwaltung* Bayern, H. 5/2023, S. 154–157. URL: https://www.qms.at/images/Gramlinger_Knapp_aus_SchVw_BY_2023_05-2.pdf (дата звернення: 30.04.2025).
10. ReferNet Austria; Cedefop (2021). Austria: new quality management in schools. National news on VET. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/austria-new-quality-management-schools> (дата звернення: 30.04.2025).
11. Verordnung des Bundesministers für Bildung, Wissenschaft und Forschung betreffend das Schulqualitätsmanagement (SQM-VO) StF: BGBl. II Nr. 158/2019
Gesamte Rechtsvorschrift für Schulqualitätsmanagement (2019). URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung/Bundesnormen/20010681/SQM-VO%2c%20Fassung%20vom%2024.03.2025.pdf> (дата звернення: 30.04.2025).

References

1. Bundesministerium für Bildung (2022), Wissenschaft und Forschung. QMS im Überblick. URL: <https://www.qms.at/images/QMS-im-Ueberblick.pdf> (data zvernennia: 30.04.2025).
2. Das Bildungsdirektionen-Einrichtungsgesetz (BD-EG) behandelt das Thema Qualitätsmanagement in § 5 (Bildungscontrolling): BGBl. I Nr. 138/2017 vom 15.9.2017 (2017). URL: https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblAuth/BGBLA_2017_I_138/BGBLA_2017_I_138.pdf (data zvernennia: 30.04.2025).
3. Ein Erlass des BMBWF (GZ 2020-0.810.773) Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): Beginn der Implementierung und Inkrafttreten des Qualitätsrahmens für Schulen (2020). URL:

https://www.qms.at/images/Erlass_2020-0.810.773.pdf (data zvernennia: 30.04.2025).

4. Ein Erlass des BMBWF (GZ 2021-0.752.306) Erlass zum Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS): in den Schuljahren 2021/22 und 2022/23 (2021). URL: https://www.qms.at/images/Erlass_QMS_03-11-2021_GZ_2021-0.752.306.pdf (data zvernennia: 30.04.2025).

5. Gesamte Rechtsvorschrift für Berufsausbildungsgesetz (2022). URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung/Bundesnormen/10006276/BAG%2c%20Fassung%20vom%2002.10.2022.pdf?FassungVom=2022-10-02> (data zvernennia: 30.04.2025).

6. Gramlinger, F., Knapp M. (2023): Das neue Qualitätsmanagementsystem für Schulen (QMS) in Österreich. In: SchulVerwaltung Bayern, H. 5/2023, S. 154–157. URL: https://www.qms.at/images/Gramlinger_Knapp_aus_SchVw_BY_2023_05-2.pdf (data zvernennia: 30.04.2025).

7. Haiduk, O.V. (2025). Zakonodavche zabezpechennia yakosti profesiinoi osvity v Avstrii. Innovatsiina profesiina osvita. Vypusk 1 (22). Rozvytok profesiinoi osvity v umovakh viiny, povoiennoho vidnovlennia ta yevrointehratsii Ukrainy: materialy XIX Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi (zvitnoi) konferentsii Instytutu profesiinoi osvity NAPN Ukrainy (m. Kyiv, 27–28 bereznia 2025 r.) / [za nauk. red. V.O. Radkevych, M.A. Pryhodiia]. Kyiv: IPO NAPN Ukrainy, 2025. s. 32-38. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745545> (data zvernennia: 30.04.2025).

8. Kravets, S. (2025). Systema zabezpechennia yakosti profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity v Ukraini: sut, pidkhody ta osoblyvosti funktsionuvannia. Adaptivne upravlinnia: teoriia i praktyka. Seriia Pedahohika, 20(39). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/747> (data zvernennia: 30.04.2025).

9. Kulalaieva, N., & Haiduk, O. . (2022). Quality assurance of professional training of future skilled workers in conditions of dual form of learning: the european practice. *Professional Pedagogics*, 1(24), 71-80. URL: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.71-80> (data zvernennia: 30.04.2025).
10. ReferNet Austria; Cedefop (2021). Austria: new quality management in schools. National news on VET. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/austria-new-quality-management-schools> (data zvernennia: 30.04.2025).
11. Verordnung des Bundesministers für Bildung, Wissenschaft und Forschung betreffend das Schulqualitätsmanagement (SQM-VO) StF: BGBl. II Nr. 158/2019 Gesamte Rechtsvorschrift für Schulqualitätsmanagement (2019). URL: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung/Bundesnormen/20010681/SQM-VO%2c%20Fassung%20vom%2024.03.2025.pdf> (data zvernennia: 30.04.2025).

FEATURES OF THE QUALITY MANAGEMENT SYSTEM OF VOCATIONAL EDUCATION IN AUSTRIA

Olha Haiduk

*Candidate of Pedagogical Sciences (PhD),
Senior Researcher Sciences*

*Department of Foreign Vocational Education Systems
at the Institute of VET of the NAES of Ukraine*

<https://orcid.org/0000-0002-2290-6669>

e-mail: olyagayduk@ukr.net

Abstract. *The relevance of the topic is due to the need to study modern European experience in ensuring the quality of vocational education and training in order to improve the quality of the vocational education system in Ukraine.*

The purpose of the article is to investigate the quality assurance system of vocational education and training, the features of the modern quality management system of vocational education, namely: the quality assurance framework of

vocational education and training and the Quality Management System (QMS) in Austria.

In order to study the quality assurance and features of the quality management system of the Austrian Higher Education Institution, a wide range of *methods* was used, including: *analysis* for a detailed consideration of the constituent aspects of the quality assurance framework; *synthesis* to integrate the obtained results into a single whole; *comparison*; *generalization* for the formation of general conclusions; and *interpretation*, which made it possible to provide the obtained data with an appropriate interpretation and meaningful explanation.

Main results of the study. The features of the modern quality management system of vocational education in Austria are considered, in particular the quality assurance framework of VET and the Quality Management System (QMS). The legislative quality assurance of VET is highlighted. It was found that: the central elements of quality management are the definition of quality policy and quality objectives, its planning, control, assurance and improvement (using the Deming cycle); the purpose of the quality assurance system in Austria (QMS) is the systematic and targeted implementation of school development processes and ensuring high quality of education, as well as ensuring the best possible support for the professional work of the teaching staff and the academic achievements of students. QMS is included in the «Quality Framework for Schools» – QF (Quality framework), which applies to all types of schools and is the basis for the content implemented in the QMS and for the topics covered in it.

Conclusions and research perspectives. QMS – The Quality Management System for VET Austria helps vocational schools to promote development and improvement processes in a targeted manner and to ensure high quality teaching; consistently places the development of the quality of teaching and learning processes at the centre of quality management and provides teachers with the appropriate tools and materials for developing teaching-related quality; places increasing emphasis on the use of data for evidence-based development of school quality and teaching; reflects key data sources and assigns them to all levels of stakeholders (internal and external school evaluation data, educational monitoring, feedback data or data integrated into lessons).

Vocational schools are currently gaining their first experience with QMS – they are developing their school development plans and pedagogical principles and using the assessment and feedback tools on IQES Austria. The changes involved require cooperation, teamwork and the willingness of teachers to reflect on their own professional actions in schools. The right attitudes and approaches will be crucial for the new quality management system to truly «take root» in schools. Once all QMS tools have been developed and implemented, the next phase of its development has begun. With the start of the 2024/25 school year, planning for the next phase – QMS

2.0 – has begun, with the focus on ensuring that the «new QMS» is now comprehensively implemented and used throughout Austria.

Keywords: quality assurance system of vocational education, vocational education, Austria.